

memo

Monitoring drankverpakkingen in het zwerfafval -
Resultaten eerste helft 2021

1. Inleiding

Op 3 juli 2018 heeft de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) de Tweede Kamer geïnformeerd¹ over de aanpak van kleine plastic flessen in het zwerfafval met in het bijzonder de uitvoering van de monitoring van kleine plastic flessen in het zwerfafval door RWS. RWS voert deze monitoring uit op basis van het in de brief van 3 juli aangehaalde monitoringsprotocol. Volgens dit protocol wordt er gemonitord op 15 gebiedstypen die al sinds 2008 meegenomen worden in de landelijke monitoring van zwerfafval. Sinds 2018 is dit aantal uitgebreid met 5 nieuwe gebiedstypen² om ook voor deze nieuwe gebieden een beeld te krijgen van de hoeveelheid en de samenstelling van het zwerfafval.

Op 17 oktober 2019 is een motie van het lid Paternotte c.s.³ en een motie van het lid Dik-Faber c.s.⁴ aangenomen. In deze moties wordt de regering gevraagd eenzelfde traject voor blik in gang te zetten als voor kleine plastic flessen in het zwerfafval, inclusief het voorbereiden van wettelijke maatregelen voor introductie van statiegeld.

Inmiddels is per 1 juli 2021 statiegeld ingevoerd voor kleine plastic flessen en met ingang van 31 december 2022 wordt ook statiegeld voor blikjes ingevoerd.

Dit memo betreft de zevende halfjaarlijkse rapportage, over de meetresultaten tijdens de eerste zes maanden van 2021. Daarmee beschrijft het de situatie tot de invoering van statiegeld voor kleine plastic flessen. RWS blijft ook na de invoering van statiegeld tweemaal per jaar over de aanwezigheid van drankverpakkingen in zwerfafval rapporteren. Naast de presentatie van de gegevens wordt waar mogelijk duiding gegeven aan de verschillen en/of trends.

¹ Tweede Kamer 2017-2018, 30 872 nr. 220

² Te weten: bermen provinciale wegen, waterwegen (inclusief bv sluizen en uiterwaarden), bermen langs intergemeentelijke/provinciale fietspaden, zwemplassen en strandop-gangen, en natuurgebieden.

³ Tweede Kamer 2019-2020, 35 300 XII, nr. 33

⁴ Tweede Kamer 2019-2020, 35 300 XII, nr. 39

2. Meetresultaten drankverpakkingen tot en met halverwege 2021

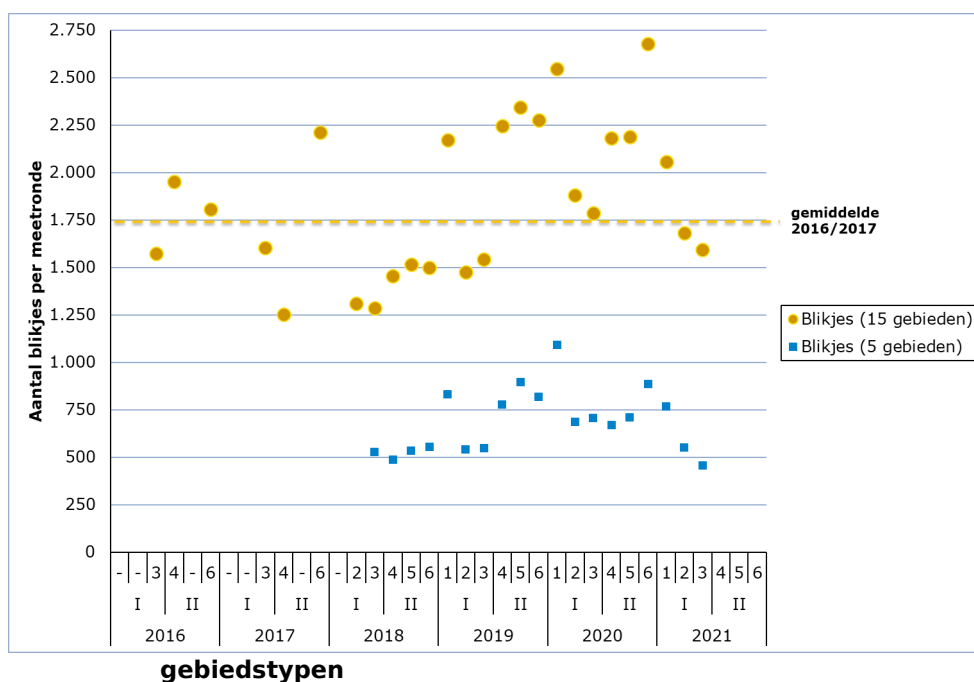
Rijkswaterstaat Water,
Verkeer en Leefomgeving

In de eerste helft van 2021 hebben drie meetronden plaatsgevonden. In figuur 1 is voor blikjes het resultaat weergegeven tot en met halverwege 2021. In deze figuur zijn de aantallen blikken weergegeven voor zowel de 15 gebiedstypen als de 5 nieuwe. De stippellijn geeft het gemiddelde niveau weer voor de metingen in 2016 en 2017.

Datum
8 november 2021

Op basis van de metingen in 2021 komt het gemiddeld aantal blikjes per meetronde uit op 1.776. Dit is een toename van 2% ten opzichte van het gemiddeld aantal blikjes in de jaren 2016/2017. In de 5 extra gebiedstypen lag het gemiddeld aantal blikjes op 592, wat in vergelijking met dezelfde drie metingen uit 2020 een afname is van bijna 30%.

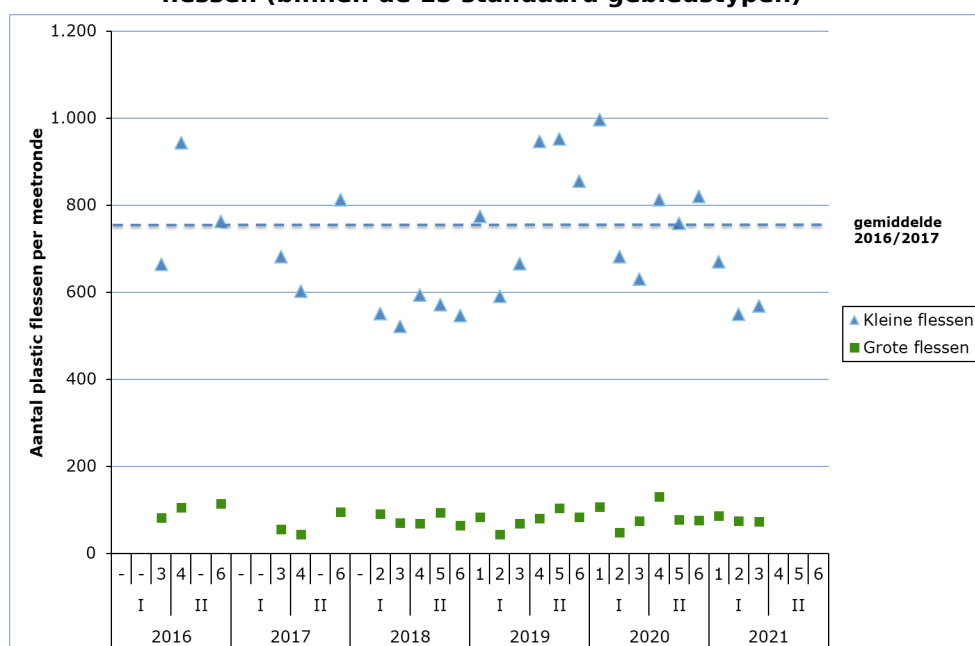
Figuur 1: Schematische weergave van het aantal getelde blikjes in het zwerfafval sinds 2016 binnen zowel de 15 en de 5

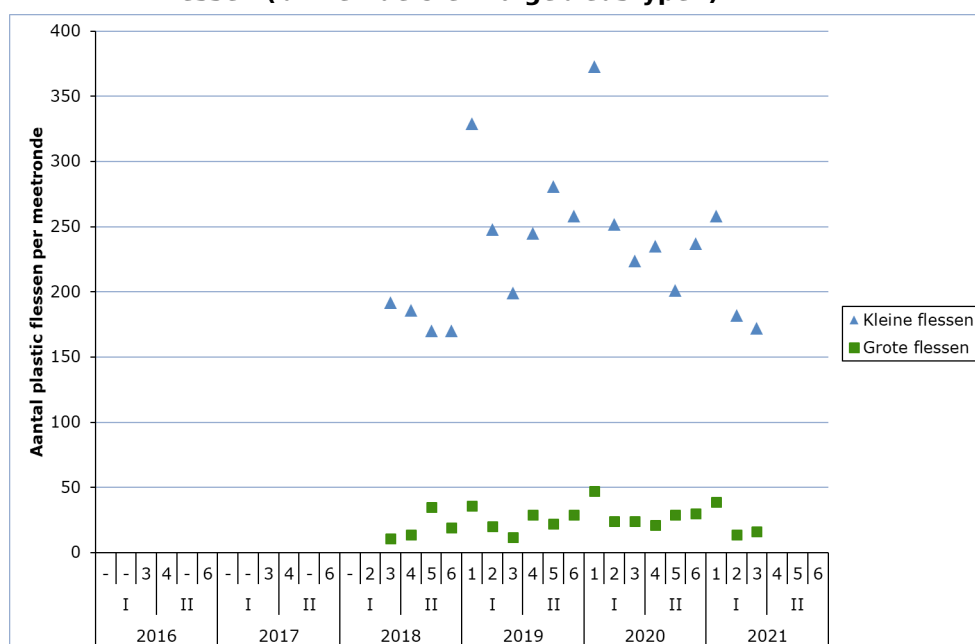
In de figuren 2 en 3 zijn de aantallen getelde plastic flessen geactualiseerd voor respectievelijk de 15 en 5 gebiedstypen, waarbij onderscheid gemaakt is naar plastic flessen groter en kleiner dan 1 liter. Gemiddeld over de jaren 2016/2017 werden 744 kleine plastic flessen in het zwerfafval geteld per meetronde binnen de 15 gebiedstypen. Op basis van de metingen in de eerste helft van 2021 werden gemiddeld 569 kleine flessen geteld. In vergelijking met 2020 is dit een afname van ongeveer 22%. Het gemiddelde aantal grote flessen is nagenoeg gelijk gebleven met dezelfde periode in 2020.

Figuur 3 bevat de aantallen getelde plastic flessen op de extra locaties die toegevoegd zijn aan de monitor om ook een beeld te krijgen bij de 5 extra gebiedstypen. Tijdens de metingen in de eerste helft van 2021 werden in deze gebiedstypen gemiddeld 204 kleine plastic flessen en 23 grote plastic flessen geteld per meetronde. In vergelijking met dezelfde metingen in 2020 is dat voor zowel de kleine als grote plastic flessen een afname van ongeveer 28%.

Figuur 2: Schematische weergave van het aantal getelde kleine plastic flessen in het zwerfafval sinds 2016 plus het aantal grote flessen (binnen de 15 standaard gebiedstypen)

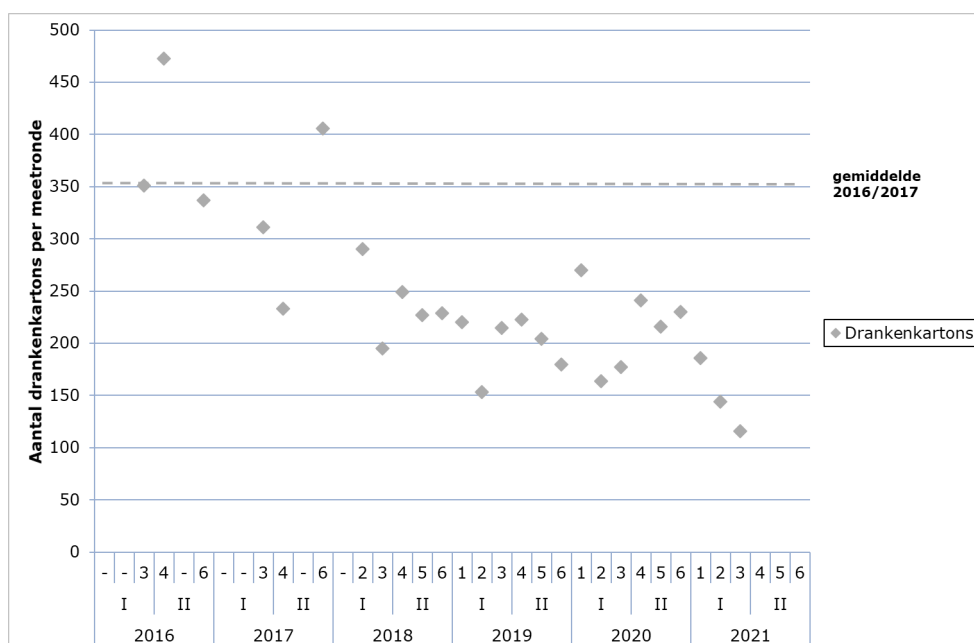
Figuur 3: Schematische weergave van het aantal getelde kleine plastic flessen in het zwerfafval sinds 2016 plus het aantal grote flessen (binnen de 5 extra gebiedstypen)

Tot slot is in figuur 4 de ontwikkeling van de getelde aantallen drankenkartons (groot en klein tezamen) weergegeven sinds 2016. De resultaten in de figuur beperken zich tot alleen de 15 gebiedstypen. De stippellijn geeft opnieuw aan wat het gemiddelde niveau voor de jaren 2016/2017 was.

Met een gemiddeld aantal getelde drankenkartons van 149 stuks per meetronde in de eerste helft van 2021 werden er bijna 60% minder geteld dan gemiddeld over de jaren 2016/2017.

Figuur 4: Schematische weergave van het aantal getelde drankenkartons in het zwerfafval sinds 2016 (binnen de 15 standaard gebieds-typen)

3. Duiding bij de meetresultaten tot en met halverwege 2021

Naast de landelijke monitor van Rijkswaterstaat houden meerdere instanties en/of individuen gegevens bij over de hoeveelheid zwerfafval en daarin het aantal kleine plastic flessen en blikjes. Een daarvan is de Zwerfinator, die sinds het najaar van 2016 gedetailleerd onderzoek doet naar zwerfafval. Deels op eigen initiatief en deels in opdracht van gemeenten en bedrijven. Hoewel de onderzoeksmethodiek van de Zwerfinator verschilt van de methodiek zoals uitgevoerd voor Rijkswaterstaat geven de (mogelijke) trends in de resultaten wel een beeld van veranderingen die waargenomen zijn.

Ter illustratie is in figuur 5 een van de vele resultaten van de Zwerfinator weergegeven. In deze figuur is het gemiddelde aantal blikjes, kleine plastic flessen en overige drankverpakkingen (per kilometer) weergegeven per half jaar onderzoek. Ook deze resultaten zijn van voor de invoering van statiegeld op kleine plastic flessen.

Figuur 5: Schematische weergave van het gemiddeld aantal getelde drankverpakkingen in het zwerfafval per strekkende kilometer (door Zwerfinator)

Rijkswaterstaat Water,
Verkeer en Leefomgeving

Datum
8 november 2021

